

Londyn, dnia 26. VIII. 43r. : Trybuna Wolności. Temat
dykusji : idee przeciw państwu osi.

Przewodniczący : Sir Frederic White.

Uczestnicy : Konserwatywny poseł do Izby Gmin Brooke, działacz socjalistyczny i prof. londyńskiej szkoły Nauk Politycznych Harold Lasky. Wicedyrektor biura informacji w depart. wojny USA., przebywający w Londynie - Thomas Elliot.

Brooke : Wszyscy jesteśmy zgodni co do tego, że w obec. wojnie musimy zwycięstwo rozegrać z naszymi przeciwnikami nie tylko walką zbroją, ale również walką idei. Moim wrażeniem jest, że zwycięstwo idei narod. socjalizmu i faszyzmu w krajach npl. było wynikiem nie tyle przewagi nad innymi ideami, tam wówczas panującymi, co poprostu wypełnieniem istniejącej pustki. Musimy się liczyć z tym, że nasze zwycięstwo militarne, nieznoszące również i ideową strukturę faszyzmu i hitleryzmu, doprowadzi zarazem do powstania nowej próżni. Gdyni zostanie ona zapełniona. Obawiam się, by się nie spełniła ewangeliczna przepowiedź o siedmiu szatanach, których wprowadza z potęotem do uwolnionej duszy ten jeden, który poprzednio w niej przebywał i został przepędzony.

Przewodniczący : Jest to raczej negatywne ujęcie kwestii. Musimy przeciwstawić temu, co Hitler narzuca Europie, a Japon. militaryzm w Azji, koncepcję pozytywną. Jenci nie ograniczyli się do zapełnienia pustki, ale stworzyli jedność - narzucają, wprowadzają, ale przecież jedność. Naszym zadaniem jest przeciwstawić koncepcję jedności cywilizacyjnej, do browełnie przyjętej.

Elliot : Nie zgadzam się z tym, jakoby hitleryzm i faszyzm zapełnili próżnię. Obecnie hitlerowcy, to mniejszość we własnym narodzie, górującą jedynie aktywnością. Do jakiego stopnia idea może ludzi porwać, tego najlepiej dowodzi odzew świata cywilizowanego na hasła Wilsona w ub. wojnie.